

Література

1. Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 р. від 19 вересня 2007 р. № 1158 : затверджено КМУ // Економіка АПК. – 2007. – № 11. – С. 3–58.
2. Белебега І.О. Самоорганізація сільських громад / І.О. Белебега, В.В. Бакум // Вісник аграрної науки. – 2008. – № 9. – С. 59–61.
3. Губені Ю. Органи самоорганізації населення на селі як інструмент місцевого розвитку / Ю. Губені // Економіка України. – 2008. – № 7. – С. 84–91.
4. Ткачук В.І. Проблема становлення самоуправління на сільських територіях в Україні / В.І. Ткачук, А.О. Соколова // Роль соціального капіталу та локальних ініціатив у забезпеченні сільського розвитку: доповіді Міжнародного симпозиуму (Житомир, 16–18 травня 2007 р.), Державний агроекологічний університет. – Житомир, 2007. – С. 163–170.
5. Третяк А.М. Розвиток сільських територій як один з пріоритетів економічної політики держави / А.М. Третяк, В.М. Другак // Вісник аграрної науки. – 2007. – № 7. – С. 71–74.
6. Юрчишин В.В. До проблеми майбутнього вітчизняного села і селянства / В.В. Юрчишин // Вісник аграрної науки. – 2007. – № 3. – С. 61.
7. Харківська область у 2007 році : статистичний щорічник / за ред. М.Л. Чмихало ; Держкомстат України, Головне управління статистики у Харківській області. – Х., 2008. – 588 с.

УДК 332.82(477.62)

СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ВОДОПОСТАЧАННЯ ДОНЕЦЬКОГО РЕГІОНУ**Логвиненко В.І.**кандидат економічних наук, доцент
Донецький державний університет управління**Annotation**

In the article the analysis of the existent state of water-supply is done in the Donetsk region and suggestions are developed on a strategic management development of water-supply of the Donetsk region.

Анотація

У статті проаналізовано існуючий стан водопостачання в Донецькому регіоні та розроблено пропозиції щодо стратегічного управління розвитком водопостачання Донецького регіону.

Ключові слова

Водовідведення, водопостачання, державна підтримка, стратегія управління.

I. Вступ

Для всіх країн світу продовжує залишатися нелегким пошук шляхів ефективного водопостачання населених пунктів питною водою нормативної якості в межах науково обґрунтованих нормативів питного водопостачання, реформування й розвитку водопровідних мереж та об'єктів водопостачання, підвищення їх надійності й функціональності; поліпшення на їх основі стану здоров'я населення й оздоровлення соціальної екологічної ситуації населених пунктів, охорона та раціональне використання джерел питного водопостачання [2].

Досвід усіх країн світу показує, що найефективнішими методами поліпшення водопостачання населених пунктів якісною питною водою є впровадження заходів науко-

во-технічного розвитку на основі досягнень науки і техніки.

У Донецькому регіоні забезпечення питною водою й послугами водопостачання здійснюють комунальні підприємства та організації водопровідно-каналізаційного господарства.

Технічний стан систем водопостачання перебуває в критичному стані. Водопровідні вузли, каналізаційні насосні станції, очисні споруди, які перебувають в експлуатації підприємств водопровідно-каналізаційного господарства, потребують реконструкції. Майже 80% трубопроводів повністю зношено, виходячи з технічних норм експлуатації. Унаслідок цього щодня відбувається до 100 поривів і порушень у системах водопостачання Донецької області.

З наявних в експлуатації 19 тис. км мереж і водоводів в області заміни потребують понад 60%.

Ці та інші проблеми технічного стану об'єктів водопостачання й водовідведення свідчать про можливість виникнення техногенної катастрофи на території Донецької області [3].

II. Постановка завдання

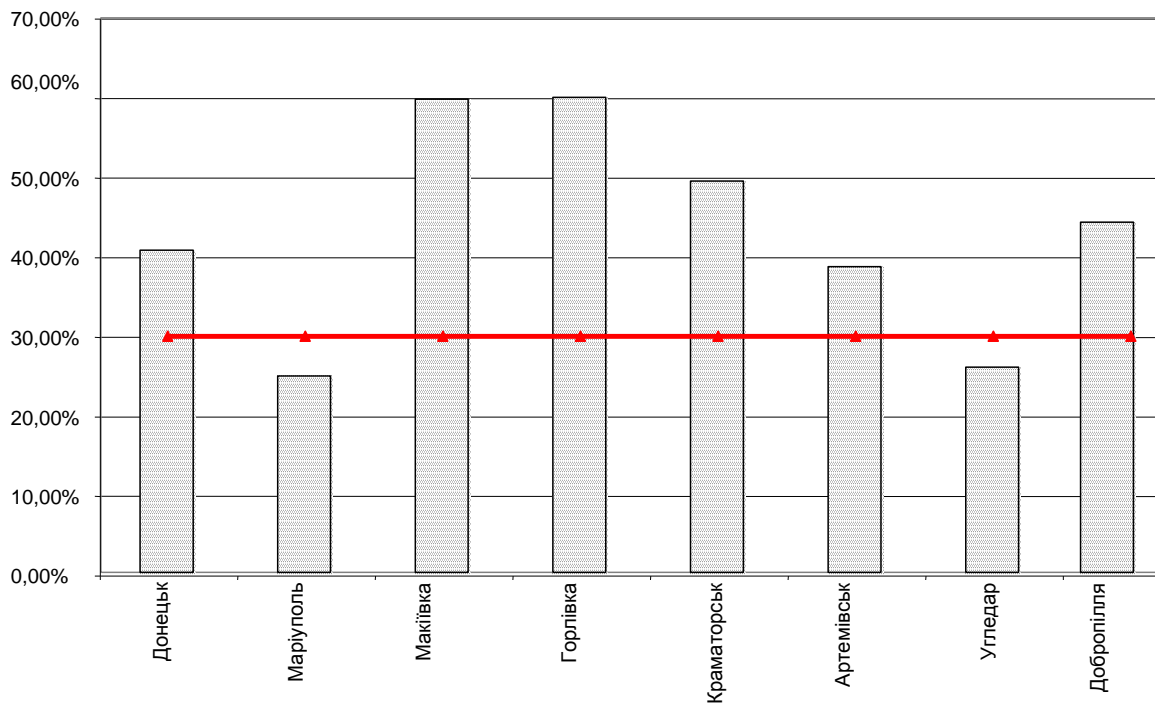
Мета статті – проаналізувати існуючий стан водопостачання в Донецькому регіоні; розробити пропозиції щодо стратегічного управління розвитком водопостачання Донецького регіону.

III. Результати

Високий рівень зношеності водопровідних мереж через їх недоремонт протягом періоду перебудови, використання фізично й морально застарілого обладнання, а в окремих випадках і безгосподарність керівників підприємств водопровідно-каналізаційного господарства призвели до різкого зростання втрат води та електроенергії до критичного

рівня. Так, у всіх містах Донецької області втрати питної води в міських мережах досягають 40–60% об'ємів, поданих у мережі [1].

Втрати води в містах першої та другої групи Донецької області подано на рис. 1, втрати води в містах третьої групи – на рис. 2. Найбільші втрати води спостерігаються в містах Макіївці, Горлівці, Артемівську, Дзержинську, Сніжному, Селідово, Красноармійську [1].

Ошибка!

Рис. 1. Втрати води в містах першої та другої груп

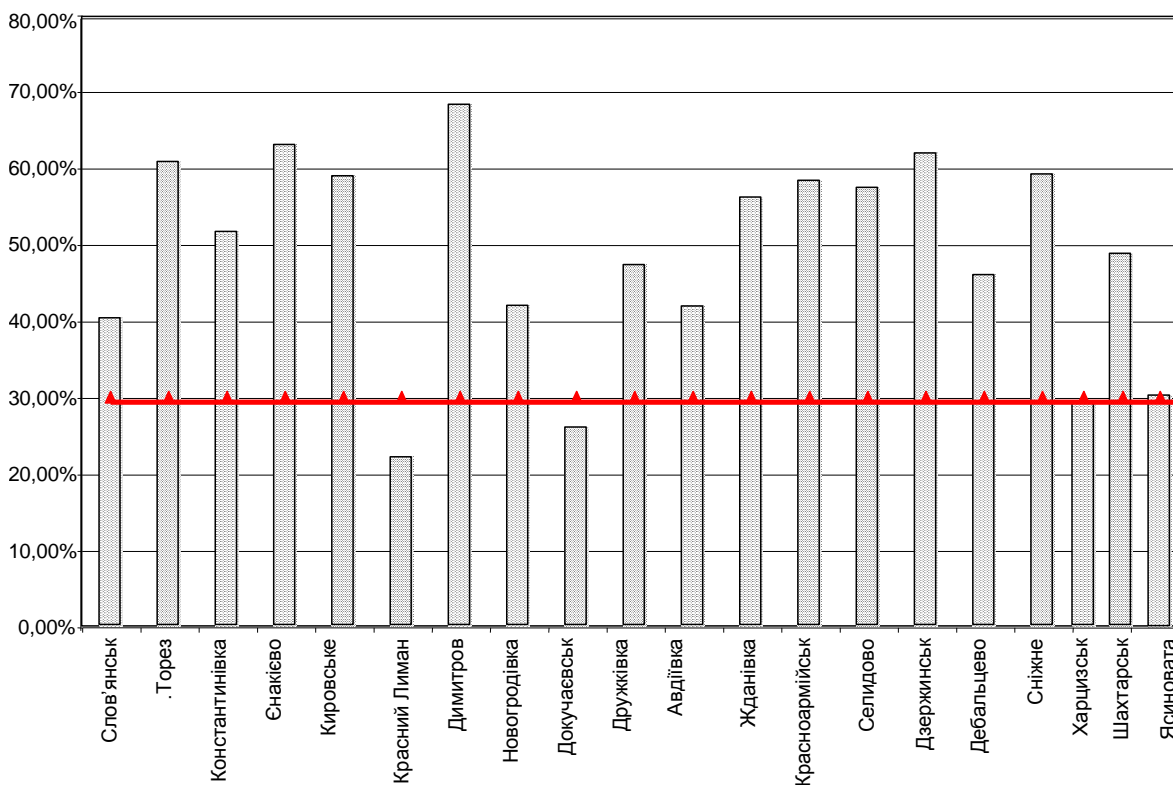

Рис. 2. Втрати води в містах третьої групи

Основною причиною великих витоків питної води в мережах водопостачання є не тільки постійний недоремонт мереж і комунальних об'єктів за рахунок коштів амортизації, які використовуються підприємствами на експлуатаційну діяльність, а й відсутність ринкового економічного механізму управління на підприємствах водопровідно-каналізаційного господарства. До 1991 р. тариф на послугу водопостачання складався із собівартості 1 м³ води й норми споживання, але тариф жорстко контролювався державою. Незважаючи на те, що виявлялася витратна економіка з боку споживачів, особливо населення, держава не йшла на установку приладів обліку споживання води, оскільки прилади обліку, які випускалися промисловістю СРСР, були низької якості, з малим терміном експлуатації й великими похибками. Це збільшувало витрати на їх ремонт, перевірку та утримання 1 м² державного житлового фонду.

Створення економічного ринкового механізму управління надання послуг водопостачання й водовідведення можна здійснювати за рахунок установки приладів обліку на джерелах водопостачання в багатоповерхових будинках, підприємствах та організаціях міста, які споживають питну воду. Це дасть змогу вирішити питання ліквідації витратної економіки в цій галузі як з боку постачальників, так і з боку споживачів.

Через відсутність умов для обліку вироблення, транспортування й споживання питної води спостерігається монополізм з боку постачальників у можливості диктувати ціну за надання послуг водопостачання і вести витратну вигідну для себе економіку зі збільшення без підстав трудових витрат як чисельно, так і за оплатою. Практично відсутня робота на підприємствах водопостачання з економії ресурсів паливної енергії, матеріальних і трудових, що спрямована на зниження собівартості 1 м³ питної води. Це видно з динаміки розрахунку собівартості на водопостачання на підприємствах водопровідно-каналізаційного господарства Донецької області, які вирішують одне й те саме завдання з централізованого забезпечення питною водою підприємств, організацій і населення міст та селищ регіону й вимагають оптимізації роботи колективів управлінь водопровідно-каналізаційного господарства (рис. 3–6).

Частка витрат електроенергій у загальних витратах на реалізацію 1 м³ питної води також різноманітна. Так, частка витрат електроенергії в Донецькому міськводоканалі на 1 м³ питної води становить 10%, а на підприємствах міськводоканалів виробничого об'єднання "Донецькоблводоканал": Амвросіївському – 25%, Держинському – 23%, Димитрієвському – 24%, Слов'янському – 29%, Єнакіївському – 26% (рис. 7).

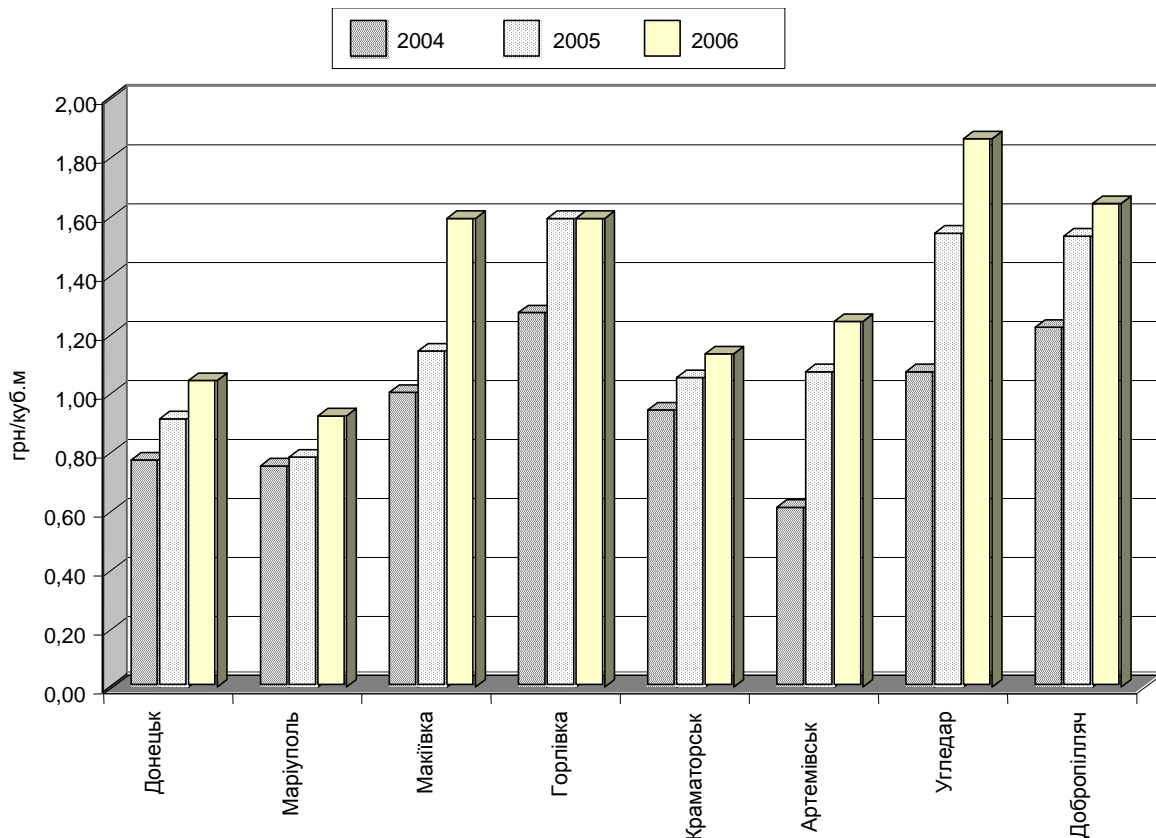

Рис. 3. Динаміка собівартості водопостачання у першій і другій групах міст

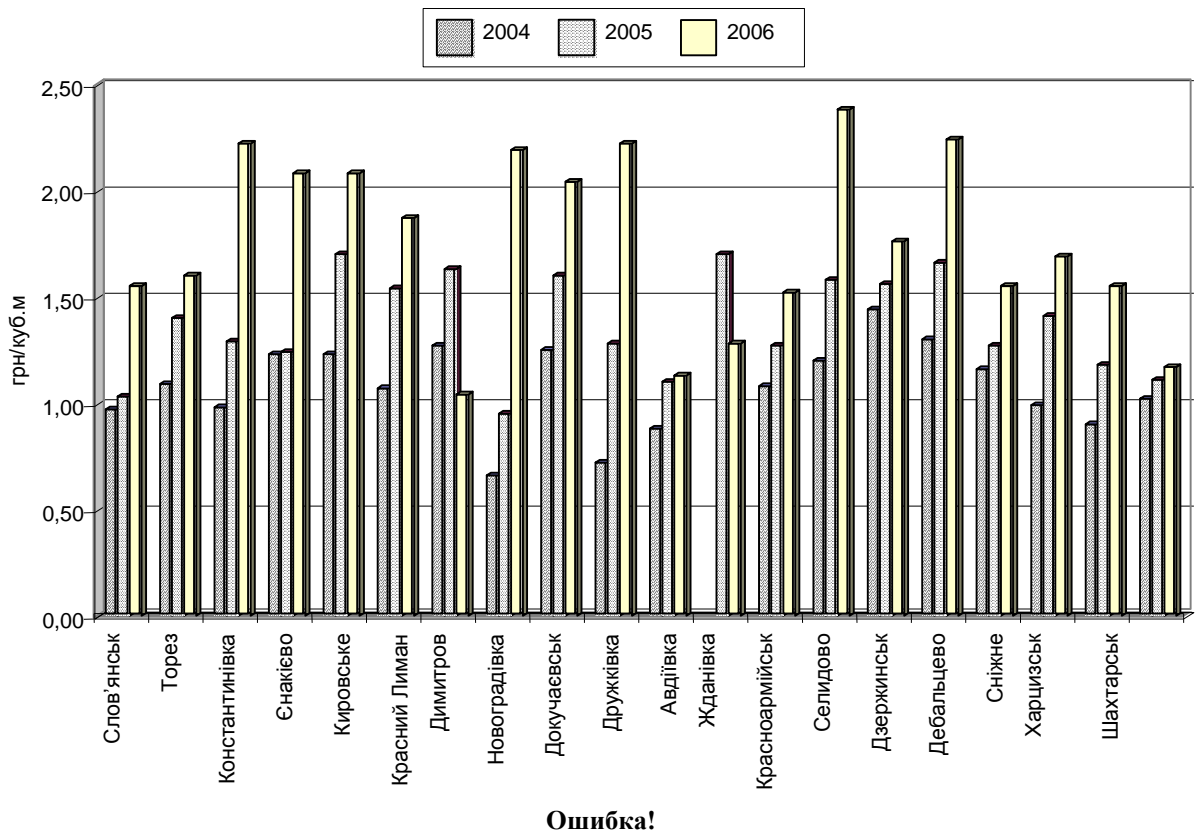

Рис. 4. Динаміка собівартості водопостачання в третій групі міст

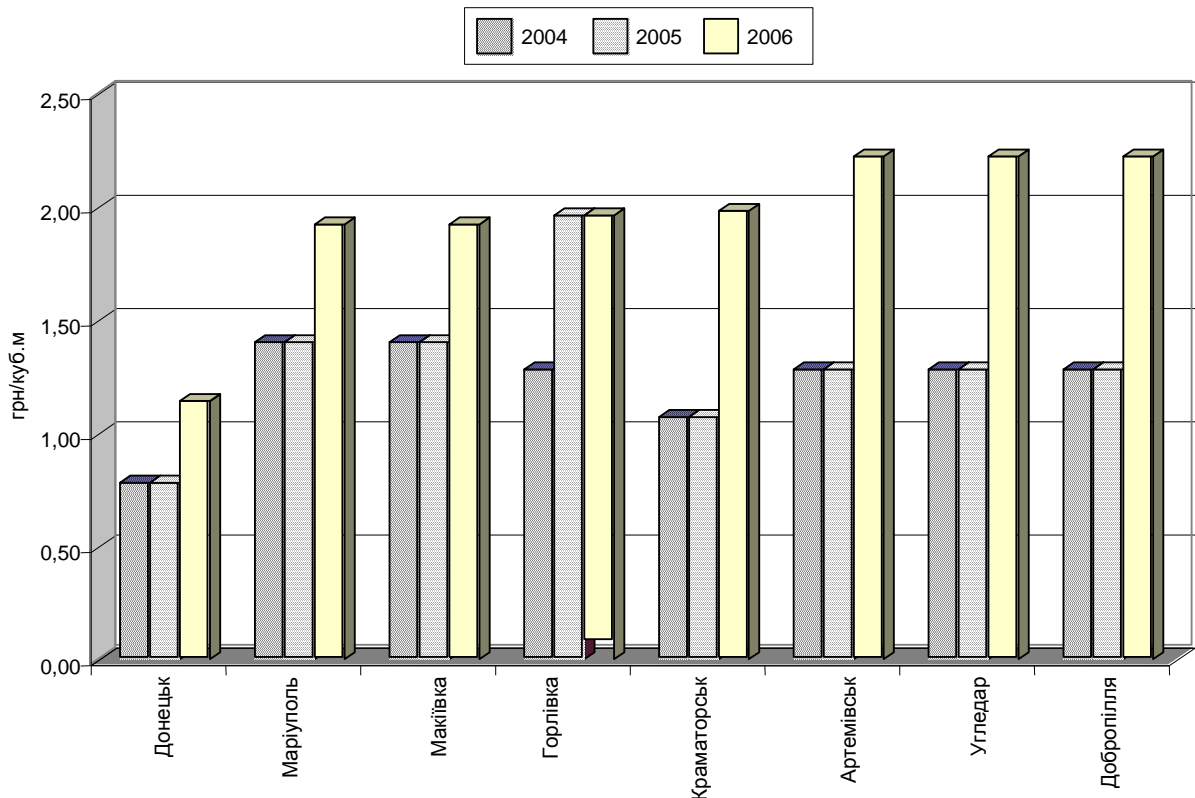

Рис. 5. Динаміка тарифу на водопостачання в першій і другій групах міст

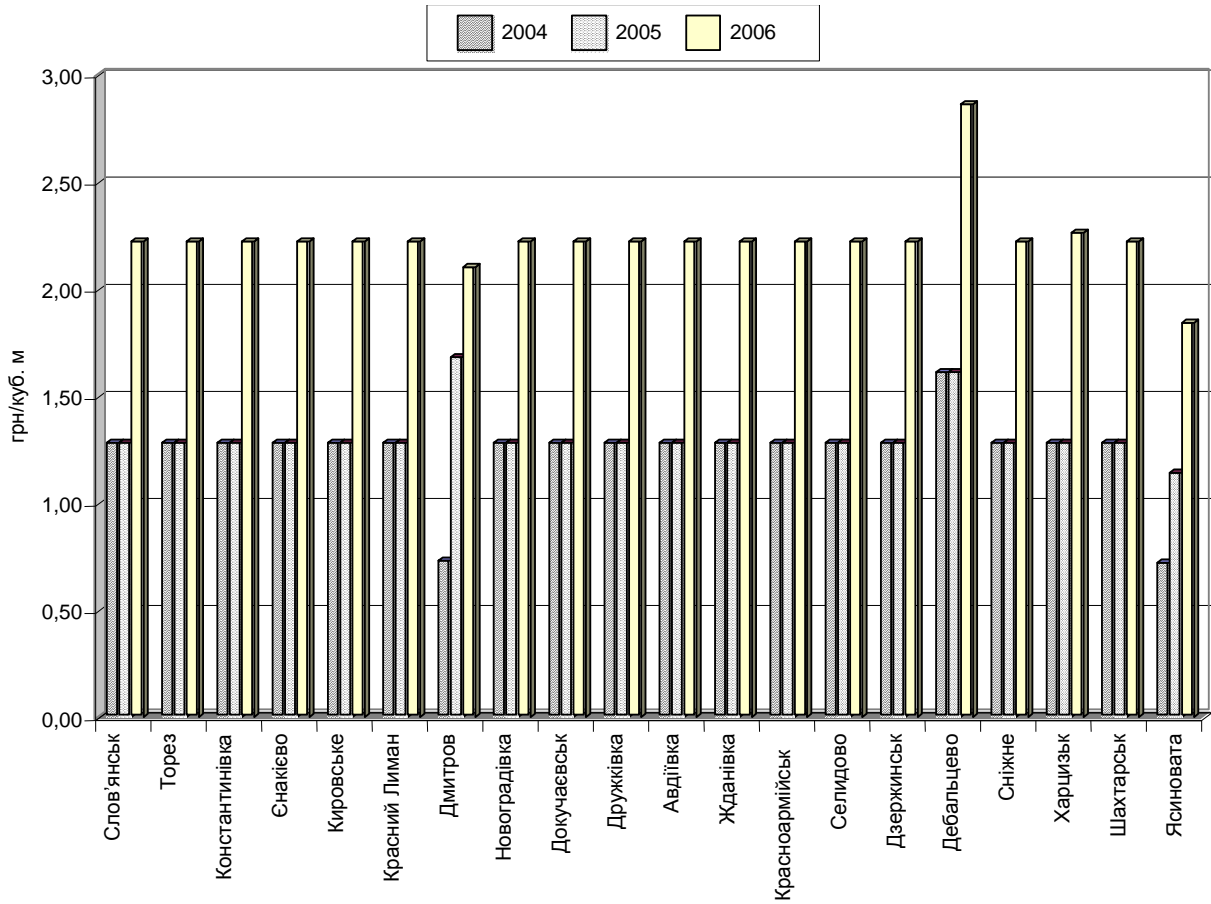

Рис. 6. Динаміка тарифу на водопостачання в третій групі міст

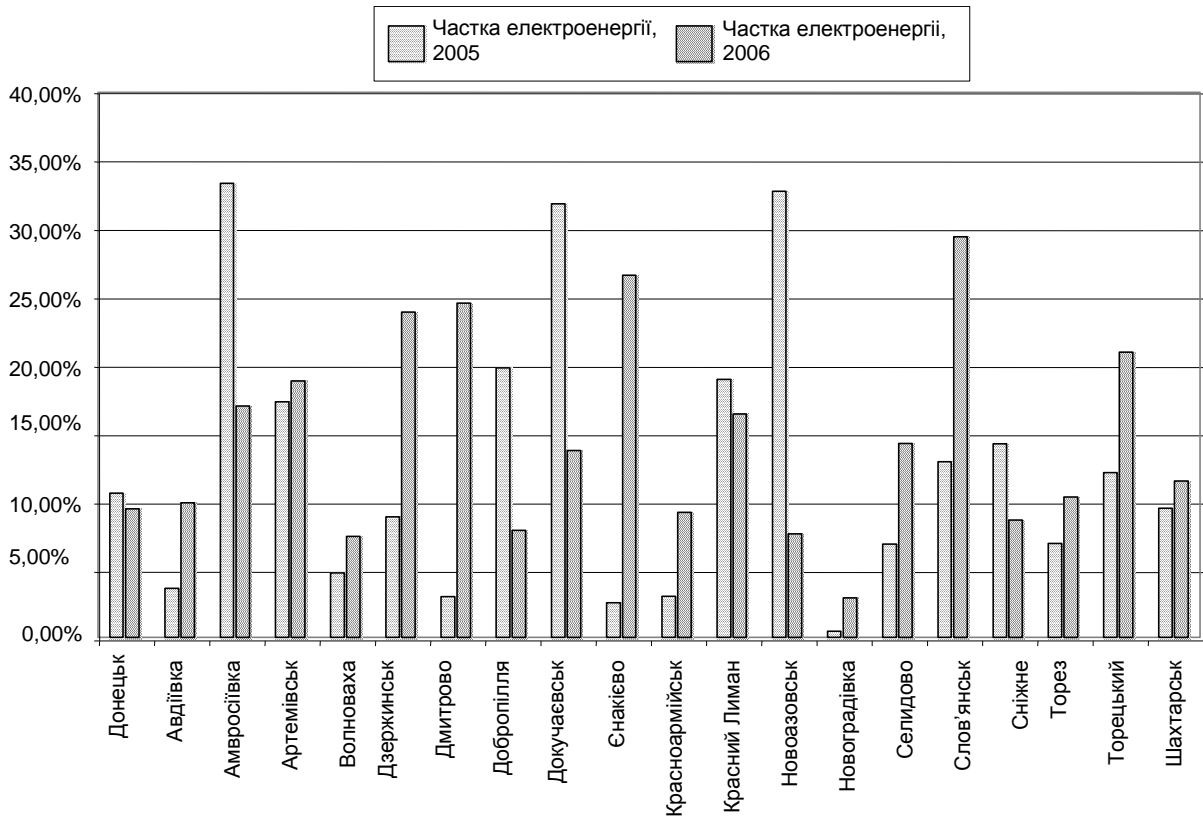

Рис. 7. Частка витрат на електроенергію в Донецьку й Донецькоблводоканалі

У затвердженому порядку формування собівартості і тарифів (Постанова КМ України № 595 від 12 липня 2006 р.) на послуги централізованого водопостачання й водовідведення практично не передбачено будь-які обмеження на технічні втрати води в межах водопостачання.

Необмеженість розміру втрат питної води не заохочує підприємство до проведення реконструкції об'єктів водопостачання й модернізації водопровідних мереж. Тим більше, що норми технологічних втрат періодично переглядаються з відома місцевих органів влади, як правило, у бік їх збільшення.

Потребує реалізації розроблена регіональна програма "Питна вода України" для населених пунктів Донецької області на 2008–2020 рр., під яку закладено 767 млн 120 тис. грн до 2020 р. (табл. 1).

Державний бюджет – 472 511,8 тис. грн.

Місцеві бюджети – 47 220,5 тис. грн.

Кошти підприємств – 246 788,1 тис. грн.

Основні напрями щодо стратегічного управління водопостачанням і водовідведенням, передбачені програмою "Питна вода України" для населених пунктів Донецької області на 2008–2020 роки, подано в табл. 2.

Таблиця 1

Розподіл коштів за джерелами фінансування за роками реалізації, тис. грн

Джерела фінансування	Рік реалізації				
	2008	2009	2010	2011–2020	Всього
Державний бюджет	39 507,7	38 499,9	37 809,1	356 695,1	472 511,8
Місцевий бюджет	3103,0	3820,1	3459,8	36 837,6	47 220,5
Кошти підприємств	15 035,7	17 085,3	17 732,2	19 6612,7	246 788,1
Всього	57 646,4	59 405,3	59 001,1	590 468,0	767 120,4

Таблиця 2

Розподіл коштів за роками за окремими напрямками програми

Заходи	Вартість, тис. грн				
	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011–2020 рр.	Всього
1. Охорона і раціональне використання джерел питного водопостачання	703,8	897,8	1 350,1	3 987,6	6 939,3
Поліпшення стану зон санітарної охорони джерел водопостачання	651,3	845,3	1 291,1	3 294,0	6 081,7
Впорядкування водозахисних зон і узбережних захисних смуг водних об'єктів	52,5	52,5	0	348,6	453,6
Закріплення берегів річок і водосховищ	0	0	59,0	345,0	404,0
2. Розвиток і реконструкція систем водопостачання і водовідведення	56 942,6	58 507,5	57 651,0	586 480,4	760 181,1
2.1. Розвиток системи водопостачання	53 433,4	53 189,6	52 446,5	501 066,0	660 735,1
2.1.1. Обладнання водопостачання	24 597,1	3 994,6	5 134,4	72 457,0	106 783,1
Реконструкція водопровідних насосних станцій і водопровідних вузлів (зі зміною обладнання)	24 047,8	2 614,1	4 429,7	64 927,6	96 019,2
Впровадження енергозбережного обладнання на об'єктах водопровідного господарства	549,3	1 380,5	704,7	7 529,4	10 763,9
2.1.2. Поліпшення якості води	3 807,3	2 919,1	2 181,3	125 671,0	134 578,3
Технічне переоснащення фільтрувальних станцій	1 920,4	1 183,4	1 056,4	98 299,0	102 459,2
Впровадження технологій підготовки питної води	1 886,9	1 735,7	1 124,9	27 372,0	32 119,1
2.1.3. Мережа водопостачання	24 488,4	45 572,5	43 442,6	286 618,5	400 122,0
Будівництво мереж водопостачання	970,4	510,0	1 211,8	8 774,5	11 466,7
Реконструкція мереж водопостачання	6 873,8	28 124,9	24 378,3	89 707,4	149 084,4
Капітальний ремонт мереж водопостачання	16 644,2	16 937,6	17 852,5	188 136,6	239 570,9
2.1.4. Системи питного водопостачання	540,6	703,4	1 688,2	16 319,5	19 251,7
Оновлення роботи, будівництво артезіанських свердловин	308,8	470,4	244,2	1 253,3	2 276,7
Будівництво систем питного водопостачання	0	0	1 300,5	5 664,9	6 965,4
Удосконалення водозаборів з поверхневими і підземними джерелами, реконструкція джерел питного водопостачання	231,8	233,0	143,5	9 401,3	10 009,6
2.2. Розвиток системи водовідведення	3 509,2	5 317,9	5 204,5	85 414,4	99 446,0
2.2.1. Каналізаційні насосні станції	786,1	1 863,2	556,2	6 721,1	9 926,6
Реконструкція каналізаційних насосних станцій (з заміною обладнання)	786,1	1 863,2	556,2	6 721,1	9 926,6
2.2.2. Каналізаційні очисні споруди	1 259,8	1 539,3	1 462,3	20 468,5	24 729,9
Будівництво каналізаційних очисних споруд	131,5	137,5	0	2 855,0	3 124,0
Реконструкція каналізаційних очисних споруд (з заміною обладнання)	1 128,3	1 401,8	1 462,3	17 613,5	21 605,9
2.2.3. Мережі водовідведення					
Капітальний ремонт мереж водовідведення	1 024,8	1 139,2	2 087,1	19 604,1	23 855,2

Реконструкція мереж водовідведення	438,5	776,2	1 098,9	17 031,5	19 345,1
Будівництво мереж водовідведення	0	0	0	21 589,2	21 589,2
ВСЬОГО	57 646,4	59 405,3	59 001,1	590 468,0	767 120,4

IV. Висновки

Для вирішення комплексу проблем у водопостачанні й водовідведенні населених пунктів Донецької області та України в цілому потрібна серйозна державна підтримка в таких напрямках:

- організація економічного механізму управління на підприємствах водопровідно-каналізаційного господарства за рахунок встановлення приладів обліку на джерелах водопостачання в усіх споживачів питної води, у тому числі в усіх квартирах житлових будинків;
- оновлення основних фондів об'єктів і мереж водопровідно-каналізаційного господарства за рахунок розширення, реконструкції, ремонту, заміни;
- оновлення насосного обладнання;

- вдосконалення економічних основ організації управління водними ресурсами, встановлення госпрозрахункових відносин між експлуатаційними організаціями і споживачами води;
- зонування водопровідних мереж за тиском;
- збільшення використання підземних вод для питного водопостачання [2].

Література

1. Программа реформирования и развития жилищно-коммунального хозяйства Донецкой области на 2008–2011 годы.
2. Осипенко И.Н. Менеджмент в жилищно-коммунальном хозяйстве / И.Н. Осипенко, В.В. Дорофиев. – Харьков : Основа, 1999.
3. Донецкая область в цифрах в 2006 году : стат. сб. – Донецк, 2007.

УДК 342.553:332.14

ФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО УПРАВЛІННЯ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН В АСПЕКТІ ЕФЕКТИВНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Михайлишин Л.Р.

кандидат наук з державного управління, доцент
Львівський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентові України

Annotation

The author analyzed the specialties of the foundation of the self-government bodies in the countries of Anglo-Saxon, continental and the mixed models of self-government in the aspect of effective economic policy. Also the characteristic and analysis of the organization of the self-government in the cities and the types of organization of the self-government at the medium level are given.

Анотація

Проаналізовано особливості формування органів місцевого управління в країнах з англосаксонською, континентальною та змішаною моделями місцевого управління в аспекті ефективної економічної політики. Охарактеризовано та проаналізовано моделі організації міського самоврядування та типи організації місцевої влади на проміжному рівні.

Ключові слова

Модель організації міського самоврядування, "сильний мер – рада", "слабкий мер – рада", "рада – менеджер", комісійна форма, тип організації місцевої влади, магістратний тип, тип з посиленням бургомістром, північнонімецький тип управління, південнонімецький тип самоуправління.

I. Вступ

Сучасна система організації місцевого управління в Україні за умов недосконалості нормативно-правового, матеріально-фінансового, інституційно-функціонального забезпечення засвідчує потребу суттєвого реформування та необхідність застосування принципово нових підходів до вирішення означених питань. Моделі управління на місцях, властиві зарубіжним країнам, склалися як результат розвитку держав під впливом процесів демократизації, урбанізації та у відповідь на зміни економічної ситуації. Саме тому зарубіжний досвід організації місцевого управління є важливим для України.

II. Постановка завдання

Метою статті є розкриття особливостей організації органів місцевого управління різних рівнів у країнах з англосаксонською, континентальною та змішаною моделями місцевого управління в аспекті ефективної економічної політики.

Реалізація поставленої мети передбачає вирішення таких завдань: 1) розкрити організаційні особливості формування органів місцевого управління зарубіжних країн; 2) охарактеризувати моделі організації ор-